

NUUK den 19. januar 2019

UFFE PALLUDAN

Fremtidstænkner og økonom

PALLUDAN FREMTIDSFORSKNING

*”Erhvervsmæssige perspektiver
og handlemuligheder for Grønland,
når passagertransporten til og fra
landet ændres fra 2023”.*

*Lidt om mig selv
og
lidt om fremtids­t­ænkning*

”Fantasi er vigtigere end viden”

Grønland 2023

- Ny lufthavne – ny geografi
- Sikre konsekvenser (samfundsøkonomiske beregninger)
- Det som virkeligt er interessant: Åbne nye muligheder i fremtiden - usikker
- Åbne muligheder udnyttes kun gennem handling , men forudsætter mulighederne erkendes
- Samfundsøkonomiske analyser ser bort fra de åbne muligheder

Grønland 2023

- Strukturændring tager tid: 2013
- Fremtid – ændrede omverdensvilkår
- Udnyttelse af muligheder tager endnu længere tid
- Langsigtede konsekvenser:

Infrastrukturinvesteringer skaber samfundsstruktur som skaber ny geografi som åbner nye muligheder op

Dynamisk Visionsanalyse

- En metode udviklet i 2008 af Palludan Fremtidsforskning
- Baseret på
  - en erkendelse af hvad strukturprojekter er
  - en erkendelse af at samfundsøkonomiske analyser ikke er nok
- De forholder sig ikke til de åbne muligheder
- Et eks: Øresund

Dynamisk Visionsanalyse

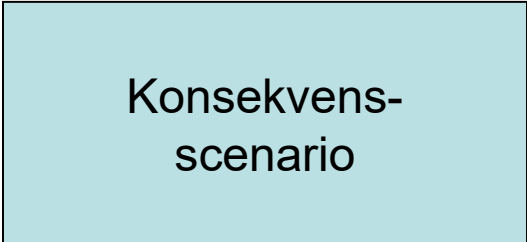
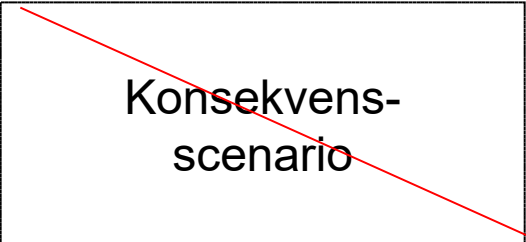
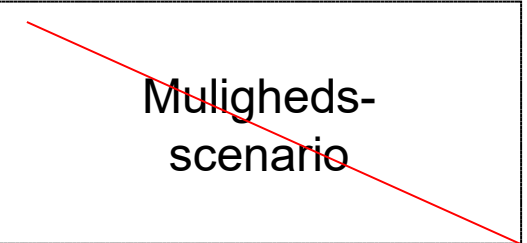

- Ny lufthavnsstruktur → nye ruter → ny samfundsudvikling
- Færøske erfaringer: konkurrence vil bestemme netstruktur
- Ny geografi er bestemt af strukturinvesteringer og konkurrence
- Dynamisk Visionsanalyse:
  - Beskriv konsekvenser i scenarierne, nye scenarier
  - Beskriv muligheder i scenarierne, nye scenarier
- Infrastruktur handler ikke bare om trafik og økonomiske konsekvenser

Dynamisk Visionsanalyse

- Beskriv fremtiden uden projekt
  - Hvordan ser Grønland ud om ti år
  - Scenarier for Grønlands fremtid
- Beskriv mulige netstrukturer
- Diskuter konsekvenser og muligheder af nye netstrukturer i scenarierne
- Man får hermed et beslutningsgrundlag
- Man får hermed en handlingsgrundlag, da mulighederne dels ikke erkendes af sig selv, dels ikke udnyttes af sig selv

Dynamisk Visionsanalyse

	"pessimistisk udvikling"	"optimistisk udvikling"	
Projektet gennem-føres ikke	 Basis-Scenario 1	 Basis-Scenario 2	
Projektet gennem-føres	 Konsekvens-scenario	 Konsekvens-scenario	Mulighederne udnyttes ikke
Projektet gennem-føres	 Muligheds-scenario	 Muligheds-scenario	Mulighederne udnyttes

Fremtiden, den brede samfundsudvikling

- Globalisering
- Klimaændringer, holdningsfokus
- Nordvestpassagen, en ny Panamakanal?
- Flere isfrie dage i Grønlandske byer
- Globalt klimafokus
- Olie mister værdi
- Teknologi: Pilotfri fly og droner

FREMTIDEN:FRA FANGERSAMFUND TIL DREAM SOCIATY

DE 3 SAMFUND			1850 - 1970	1990 - 2010
FANGER SAMFUNDET	FANGER SAMFUNDET	LANDBRUGS SAMFUNDET	INDUSTRI-SAMFUNDET	INFORMATIONSSAMFUNDET
MAGT	HISTORIEFORTÆLLING	JORD	KAPITAL	VIDEN
VÆRDI	ERFARING	FØDE	VARER (TING)	INFORMATIONER
ORGANISATION	STAMMEN	FAMILIE, PYRAMIDE	MARKEDER, FABRIK	GRUPPER, KULTURER

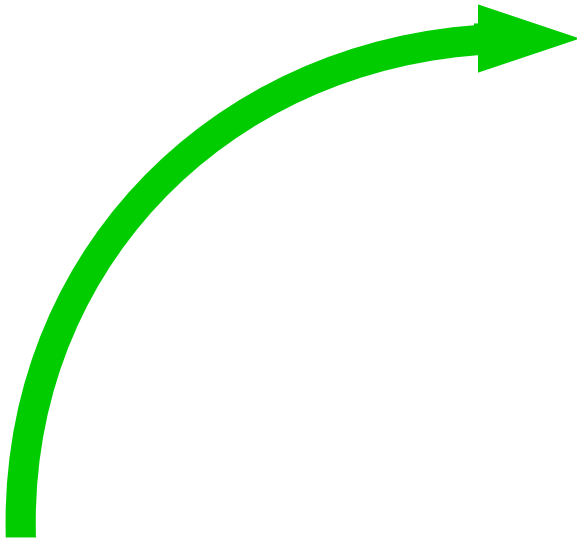

FREMTIDEN:FRA FANGERSAMFUND TIL DREAM SOCIATY

DE 3 SAMFUND				2010 -
FANGER SAMFUNDET	FANGER SAMFUNDET	LANDBRUGS SAMFUNDET	INDUSTRI- og INFORMATIONS-SAMFUNDET	DREAM SOCIETY
MAGT	HISTORIE FORTÆLLEREN	JORDEJEREN	KAPITALEJEREN	HISTORIEFOR TÆLLEREN
VÆRDI	ERFARING	FØDE	VARER (TING)	OPLEVELSER INFORMATION
ORGANI- SATION	STAMMEN	FAMILIE, PYRAMIDE	MARKEDER, FABRIK	GRUPPER, KULTURER

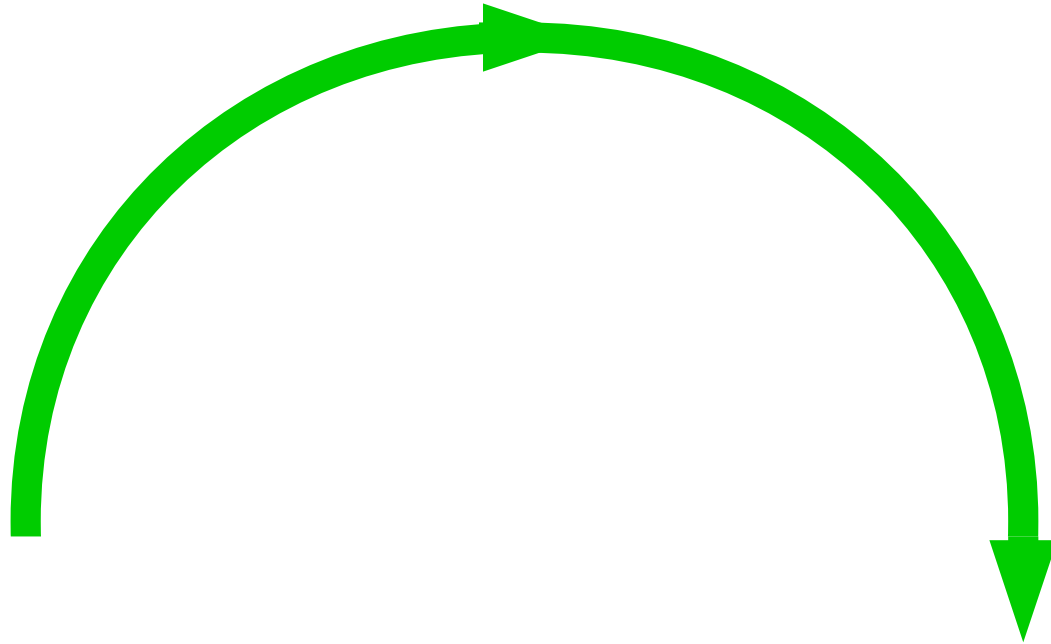
LANDBRUGSSAMFUND

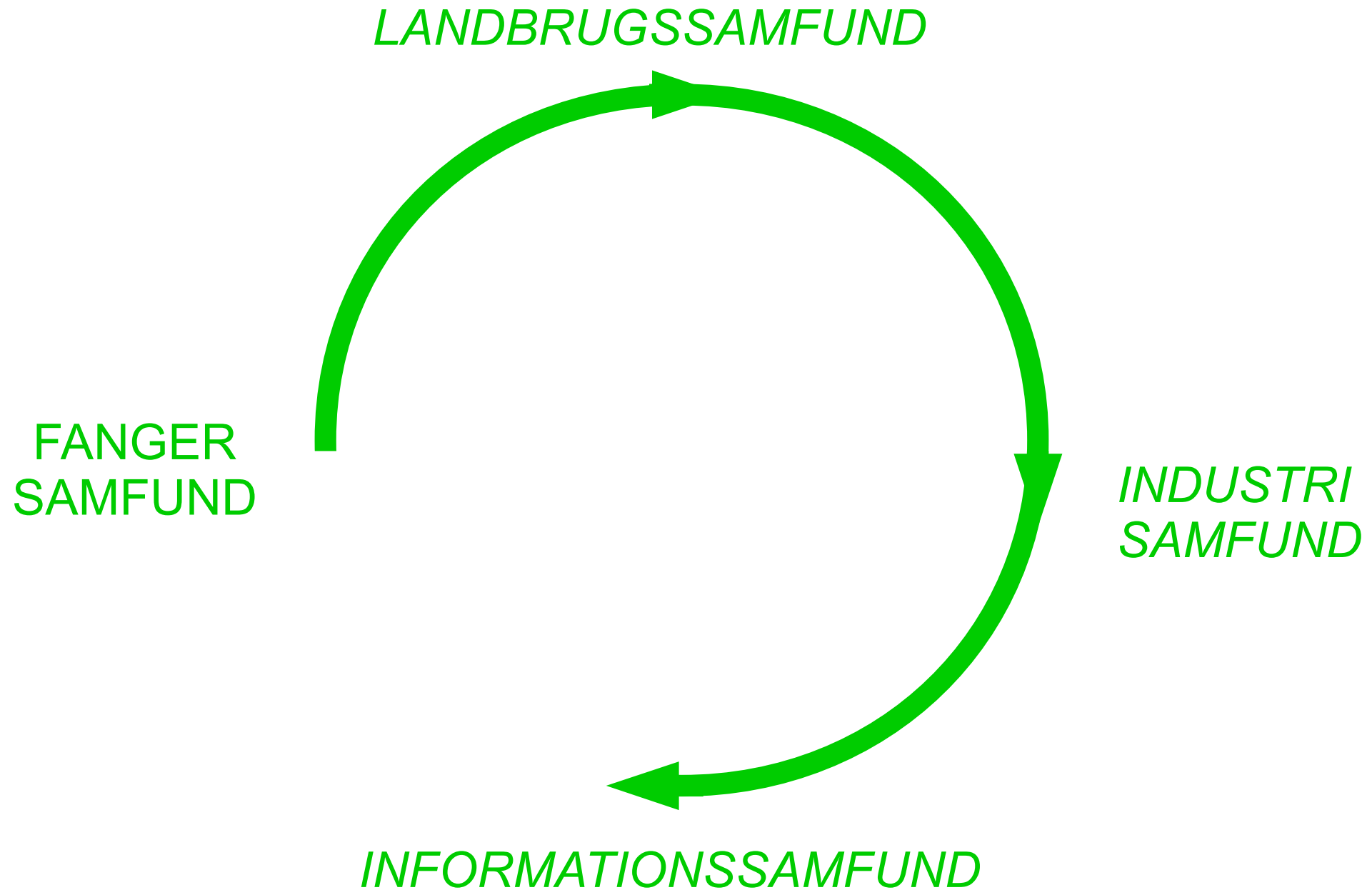
*FANGER
SAMFUND*

LANDBRUGSSAMFUND

FANGER
SAMFUND

*INDUSTRI
SAMFUND*

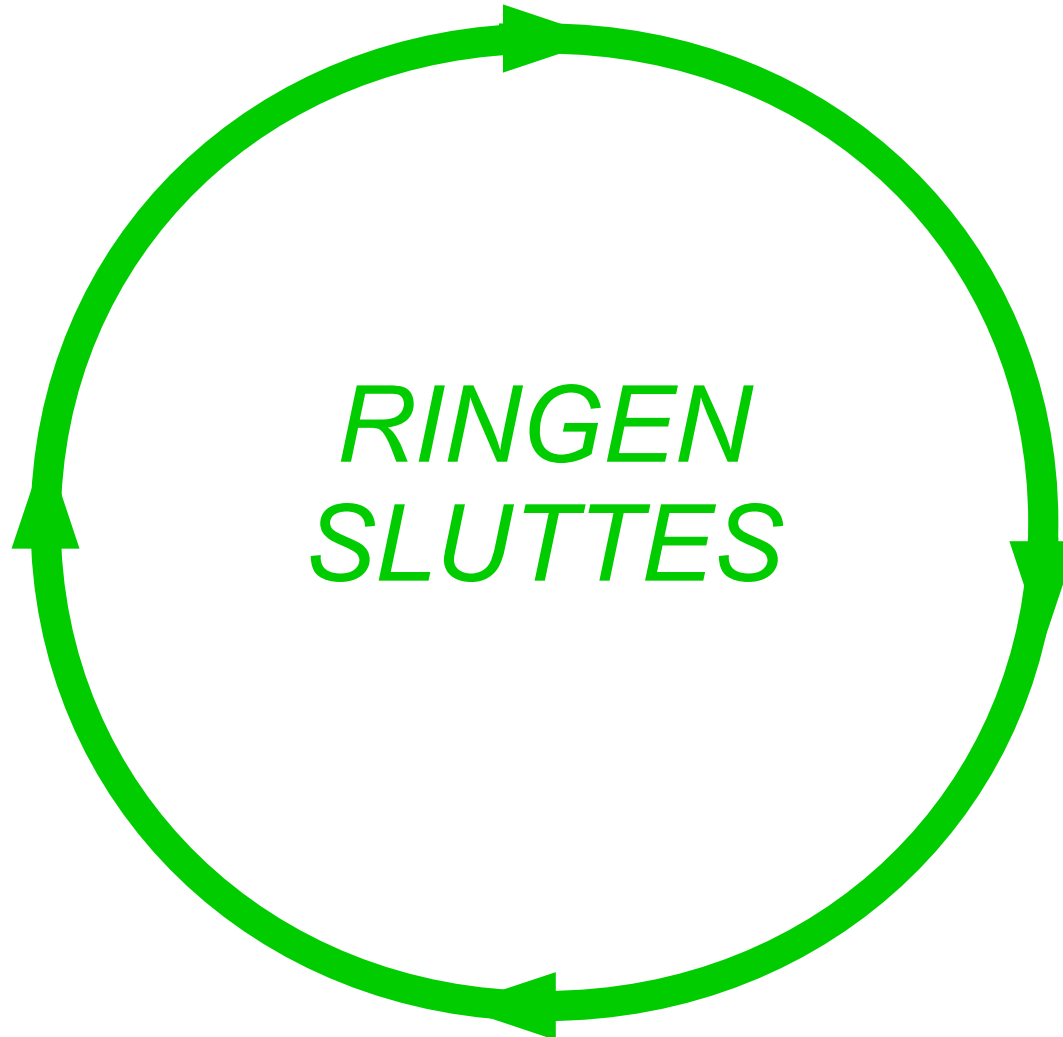
LANDBRUGSSAMFUND

*FANGER
SAMFUND
DREAM
SOCIATY*

*RINGEN
SLUTTES*

*INDUSTRI
SAMFUND*

INFORMATIONSSAMFUND

LANDBRUGSSAMFUND

*FANGER
SAMFUND
DREAM
SOCIATY*

*HISTORIE
FORTÆLLEREN
I FOKUS*

*INDUSTRI
SAMFUND*

INFORMATIONSSAMFUND

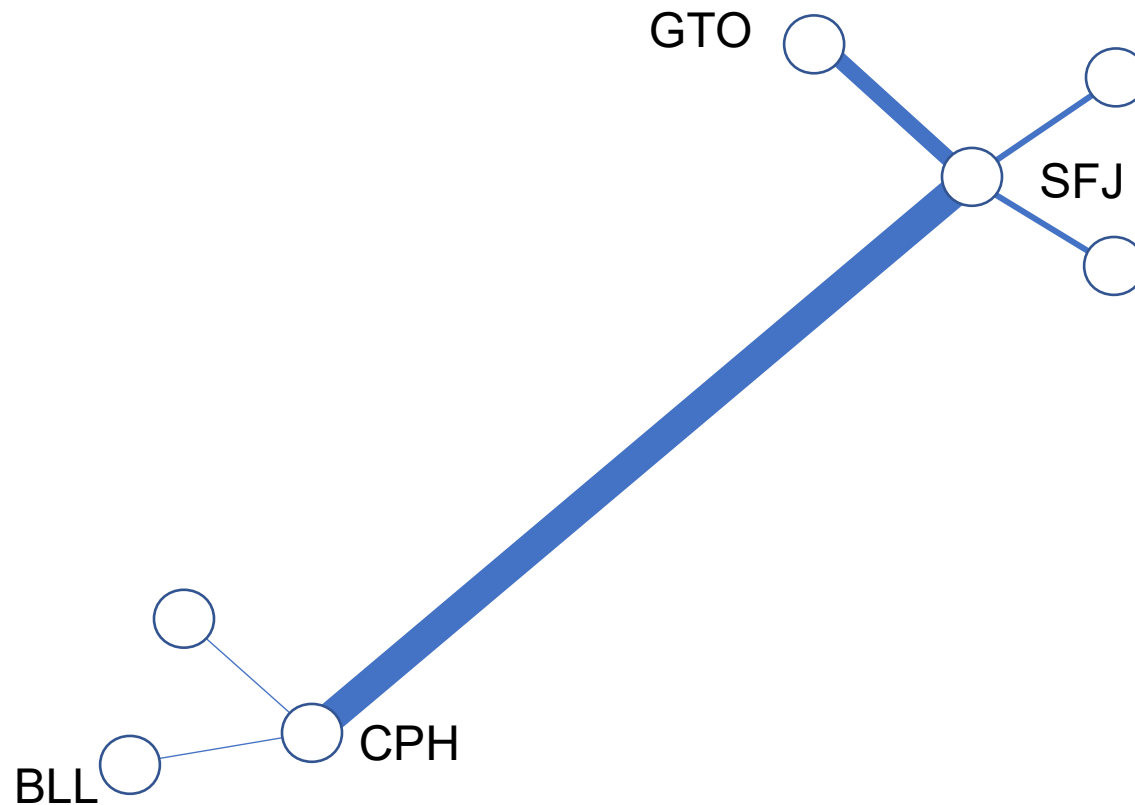
Den nye geografi

- Nuuk 2200 meter
- Illulissat 1800 meter B 737'
- Kangerlussuaq lukkes - problematisk
- Liberalisering
- Flyforbindelser direkte t/f Nuuk, men driftsustabilitet
- Nuuk kan betjene intercont
- Illulissat - trekantflyvninger

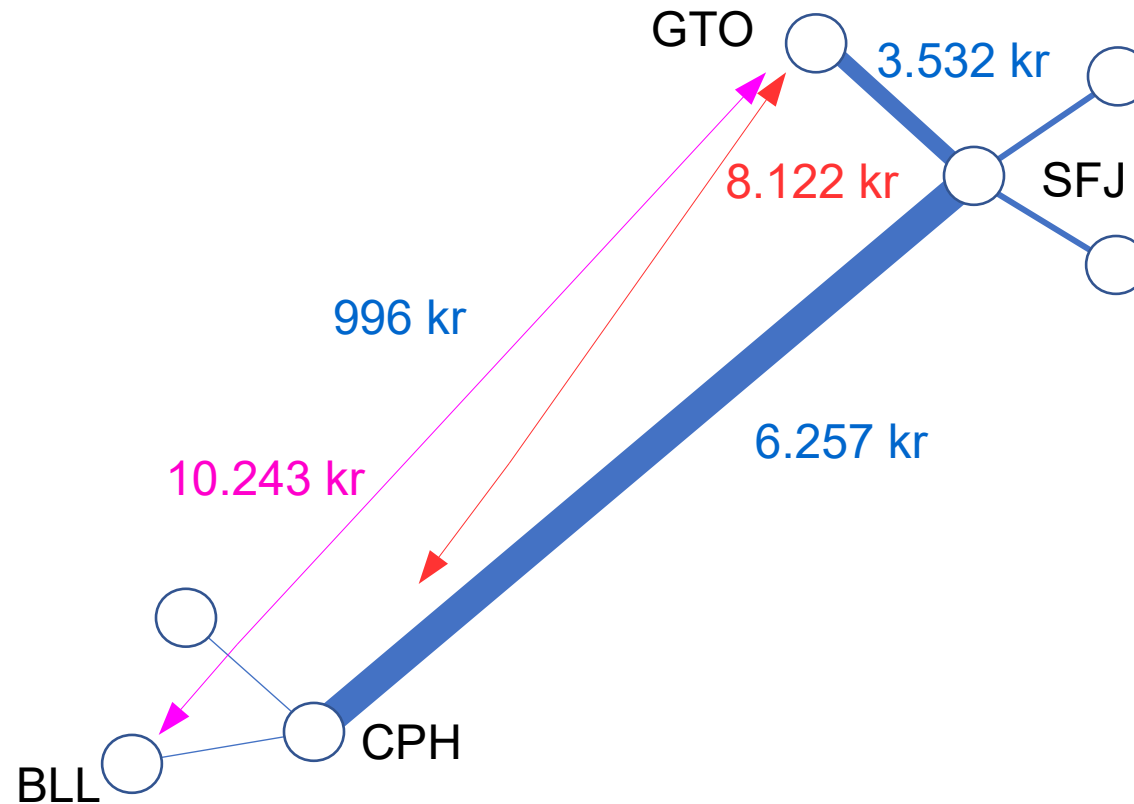
Den nye geografi – konsekvenser for trafik

- Konsekvenser
- Direkte fly Nuuk – Danmark/Europa
- Direkte fly Nuuk – Keflavik
- Men stor usikkerhed i driften spec. intercont
- Stor usikkerhed om fremtidens rutenet
- Er konsekvenserne i det hele taget sikre?

Flyforbindelser Danmark – Grønland i dag

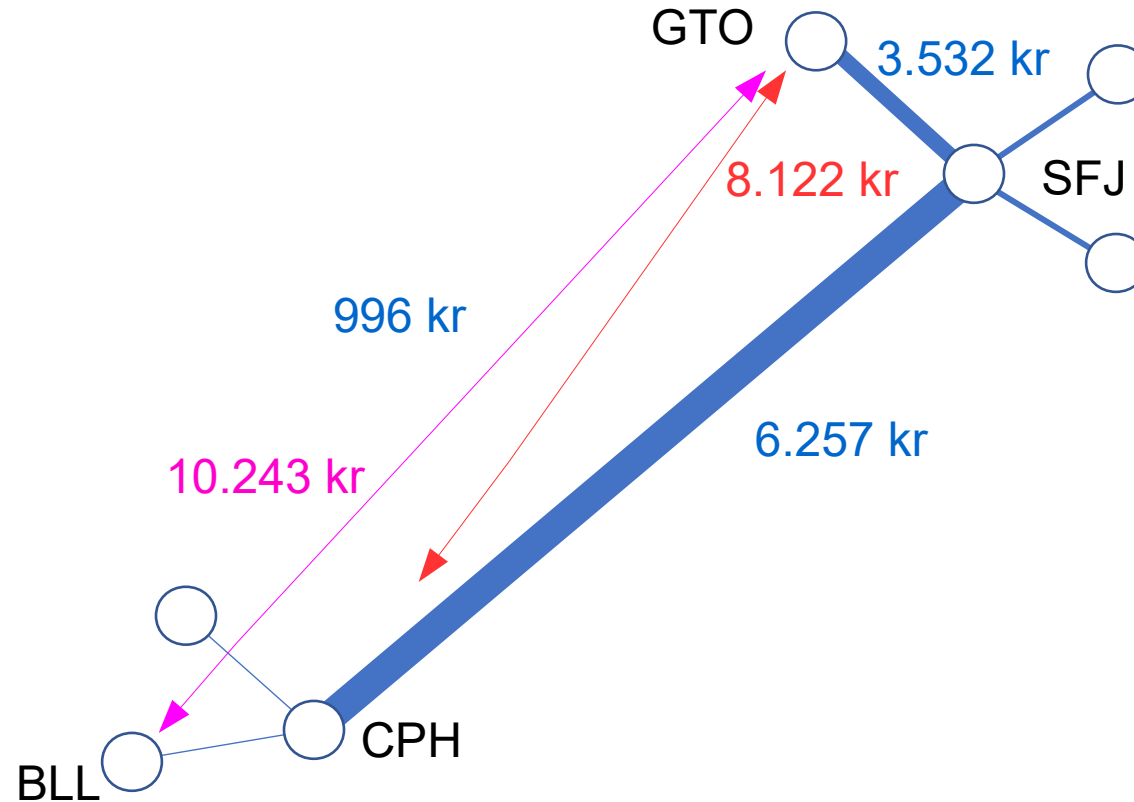

Den nye geografi – muligheder og trusler

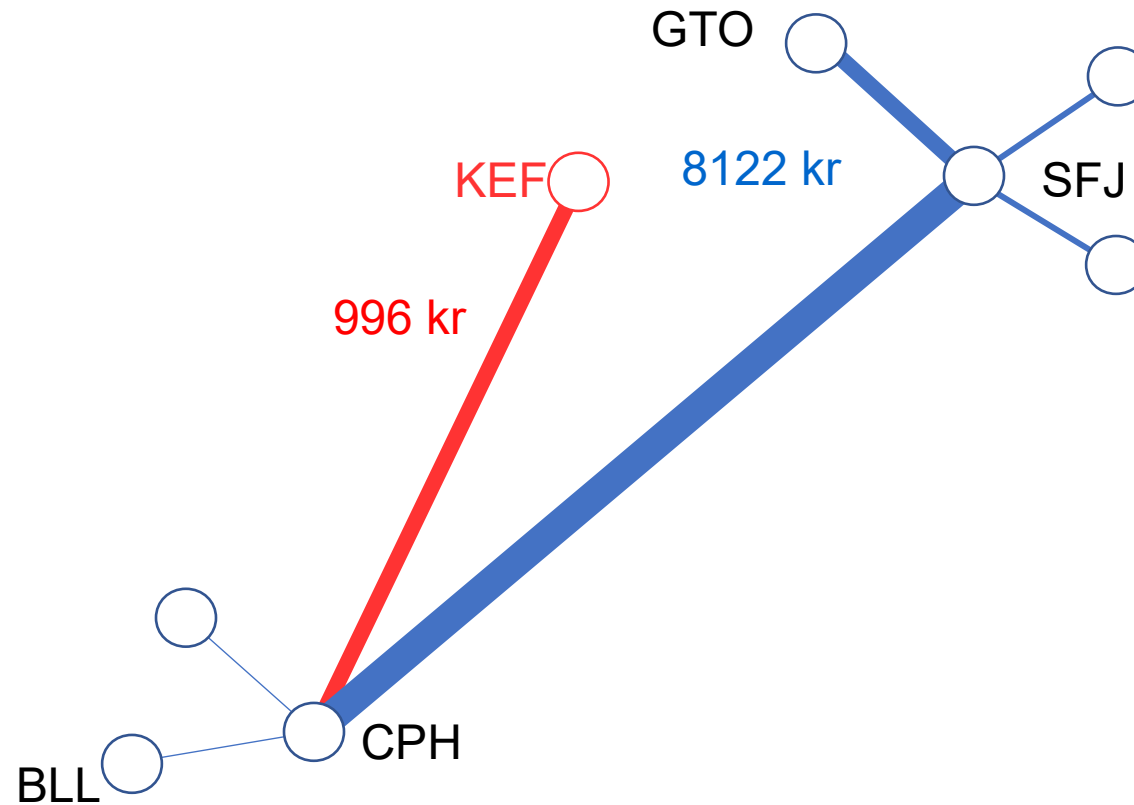
GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr.
GTO – BLL. ca. 10.000 kr.

Den nye geografi – muligheder og trusler

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr

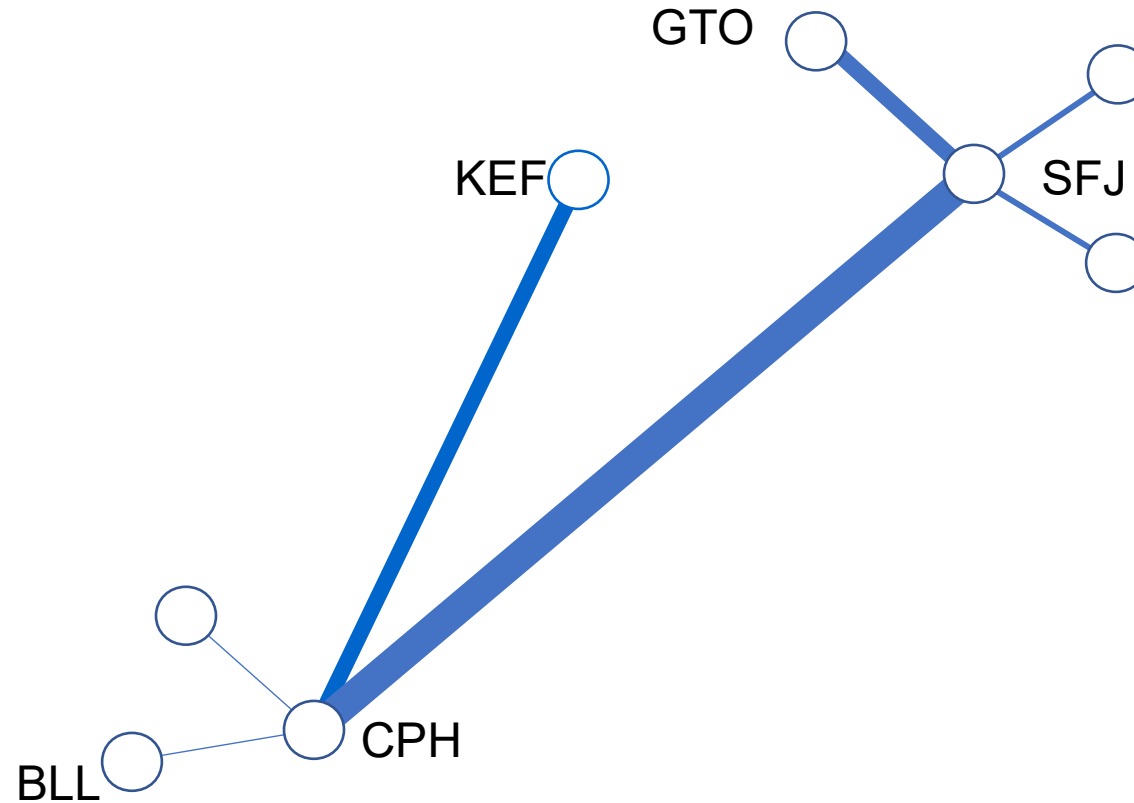
Den nye geografi – muligheder og trusler

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

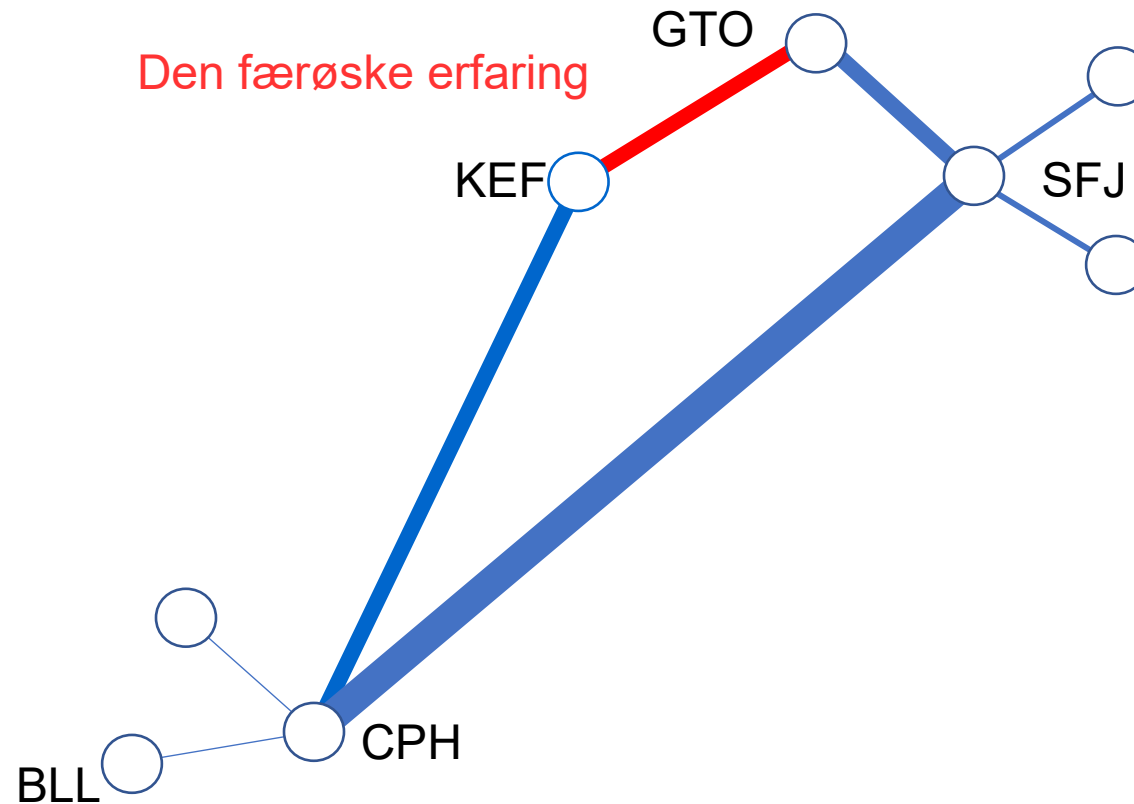

Den nye geografi – muligheder og trusler

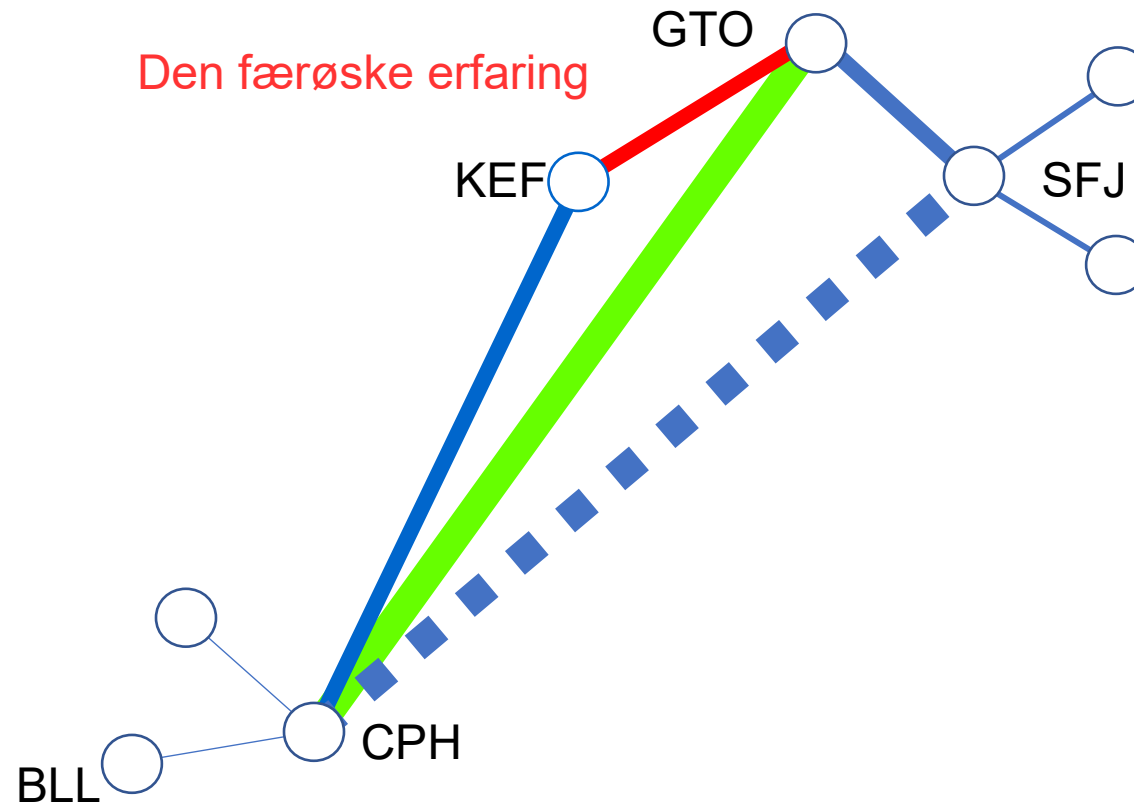
GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Den nye geografi – muligheder og trusler

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

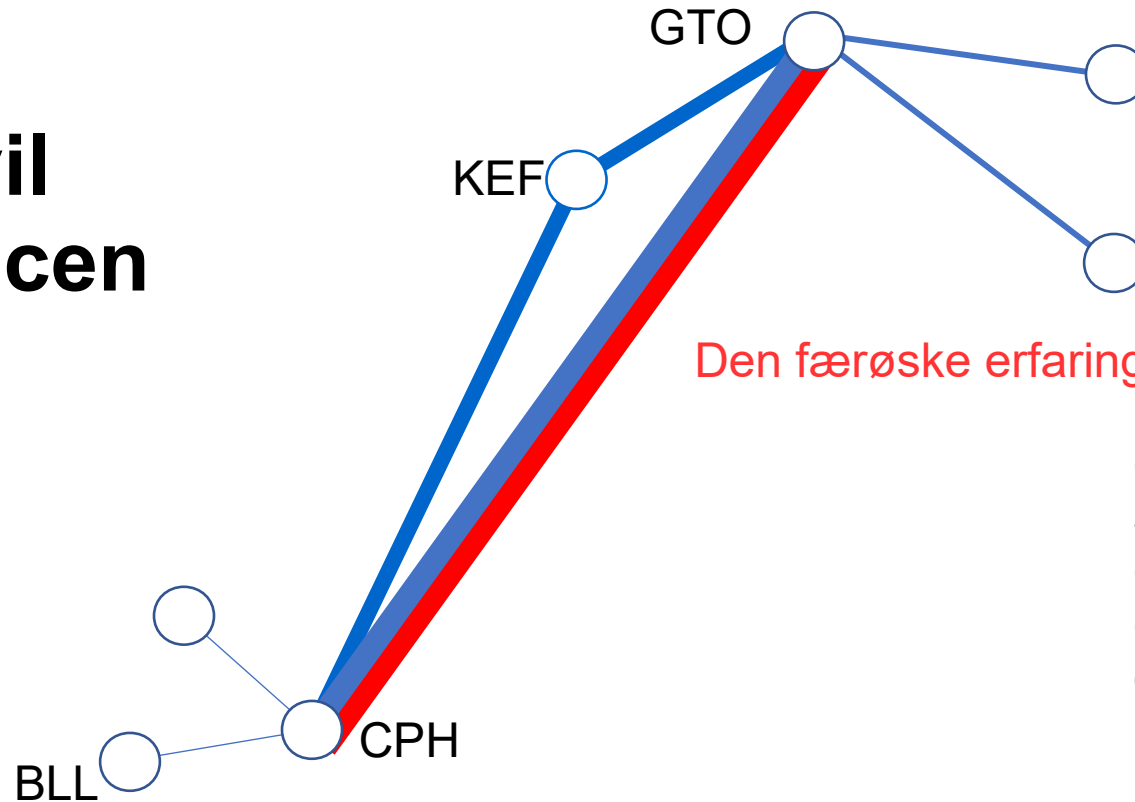
Den nye geografi – muligheder og trusler

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Den nye geografi – muligheder og trusler

Hvordan vil konkurrencen udvikles

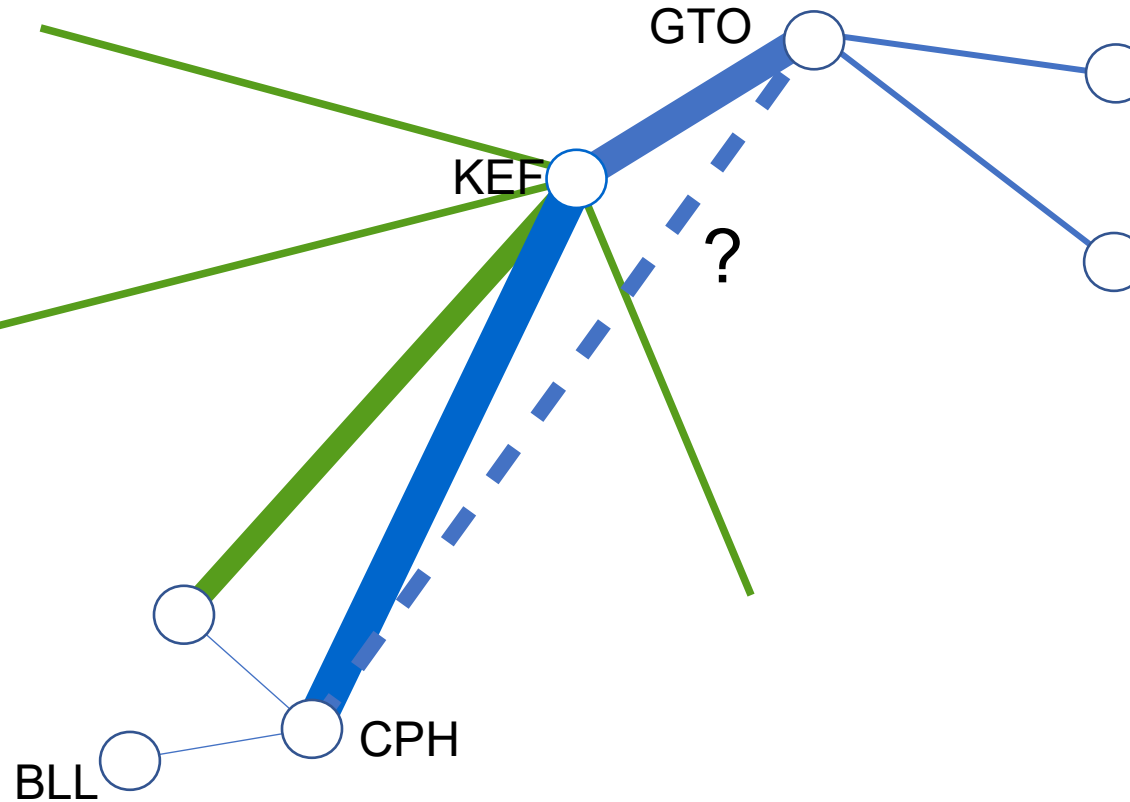

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Den nye geografi – muligheder og trusler

**Kan den
Direkte
forbindelse
til Danmark
overleve ?**

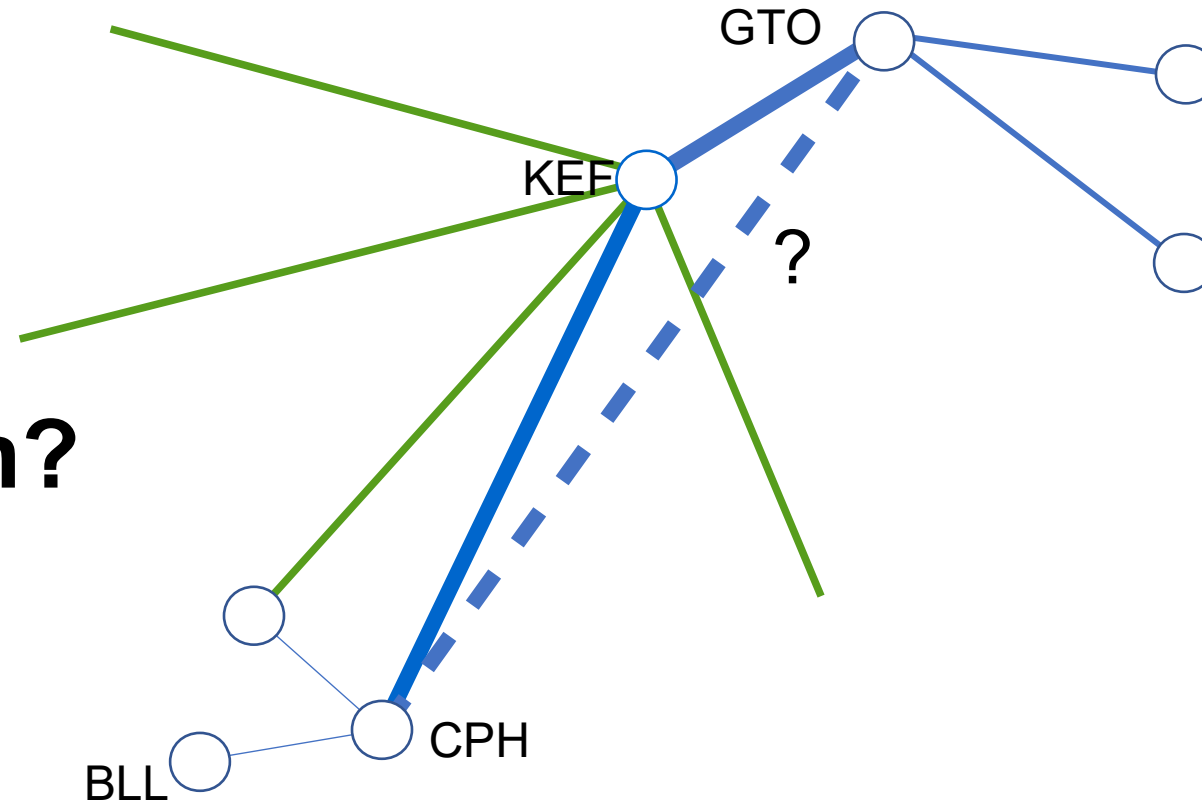
**Trafikvækst
bestemmer
udfaldet**

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Den nye geografi – muligheder og trusler

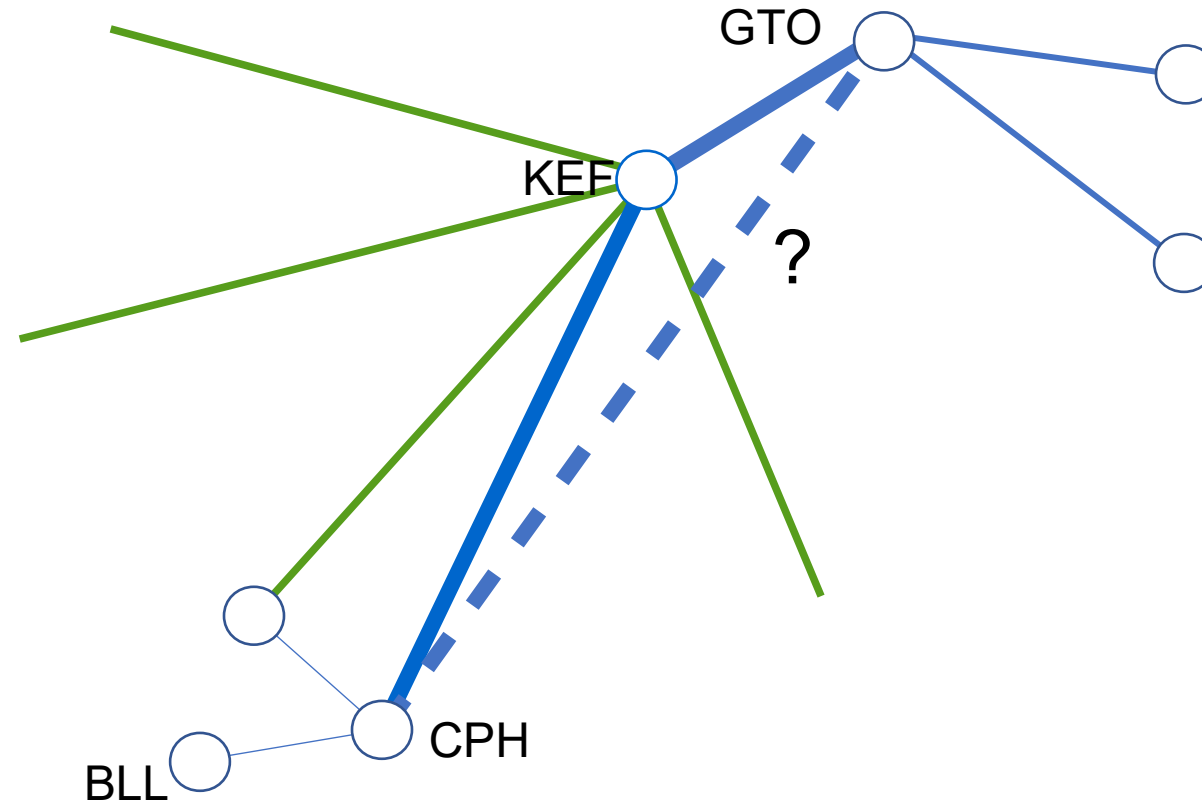
**Kan Air
Grenland
overleve
uden
Atlantruten?**

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Den nye geografi – muligheder og trusler

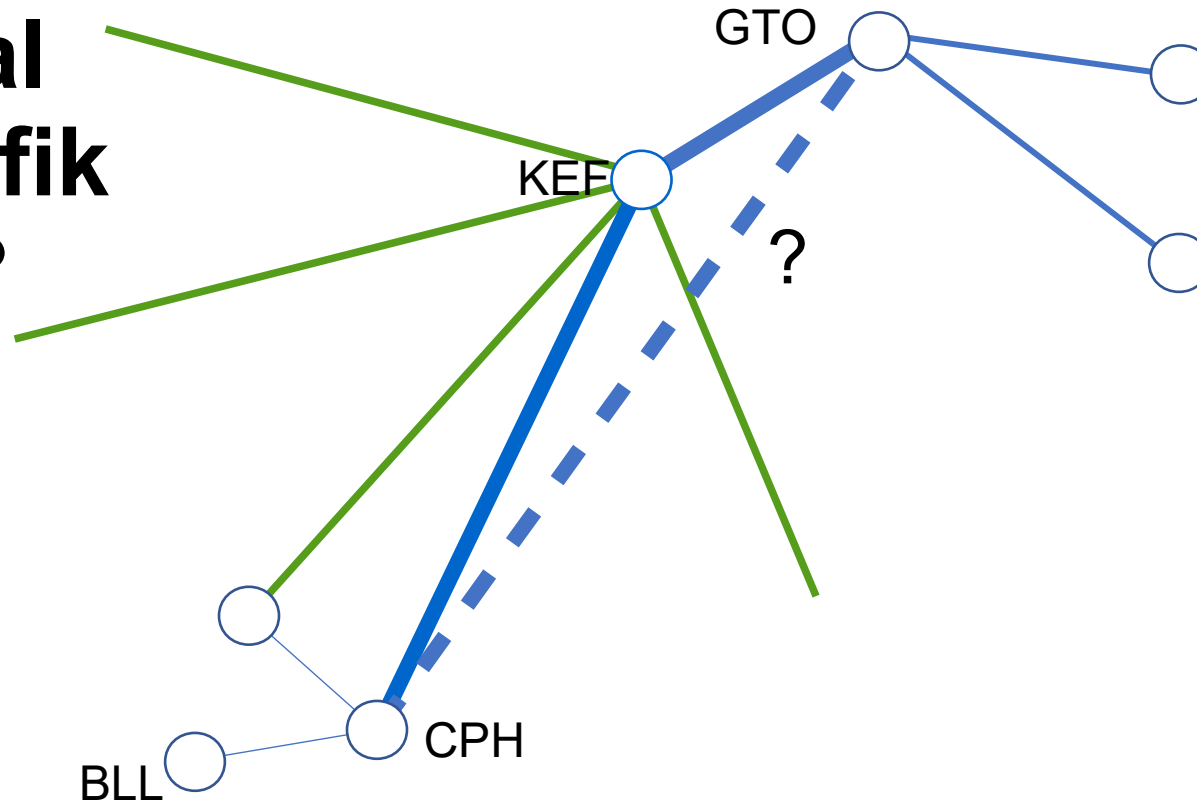
Pan Am scenariet

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL. ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Den nye geografi – muligheder og trusler

Hvordan skal indenrigstrafik finansieres?

GTO – SFJ ca. 3500 kr.
SFJ – CPH ca. 6250 kr.
GTO – CPH ca. 8000 kr
GTO – BLL ca. 10.000 kr
CPH – KEF ca 1000 kr

Scenarier for Grønlands fremtid (uafhængigt af infrastruktur). 1. Fremskrivningen

- Fortsat afhængighed af Danmark
- Politisk/kulturen afhængighed af Danmark
- Danskere i Grønland post-68'ere
- Intet erhvervsgrundlag udvikles
- Ingen produktionskultur
- Ingen iværksætterkultur
- Stadig dårlig beliggenhed
- Mange mislykkede projekter

Scenarier for fremtiden uafhængigt af infrastruktur. 2. Det thailandske scenario

- Stærkt frihedsønske
- Gruppeopdelt samfund elite - folk
- Charlantan spiller på modsætningerne "folkets mand"
- I Thailand: en erhvervsmand udenfor eliten
- Gennemfører u-finansieret socialpolitik
- Staten drives som en forretning socialpolitiken en investering i at få vælgere
- Tilgodeser vennerne
- Konflikt mellem stat og elite

Scenarier for fremtiden uafhængigt af infrastruktur. 3. Det ny-afhængige samfund

- Udlændinge udvikler en råvareindustri og turistindustri
- Råvareproduktionen sker uafhængigt af det grønlandske samfund
- Udenlandske arbejdere
- Grønlænderne "ser på"
- Afhængighed af international råvarekapital erstatter dansk afhængighed, men også dansk demokrati
- Ny afhængighed politisk, kommercielt og psykologisk
- Alaska

Scenarier for fremtiden uafhængigt af infrastruktur. 4. Et selvbærende Grønland

- Det handler ikke om at importere erhverv, men om at udvikle / uddanne befolkningen baseret på den grønlandske værdier
- Grundtvigs højskoletænkning – skabte basis for den danske velfærd
- En sektor udenfor det offentlige udvikles
- Små tals lov
- Storytelling (Grønland er en fantastisk historie)
- Musik og kultur, klimaturisme, oplevelsesturisme, guidede ture, friske fødevarer

Scenarier for fremtiden uafhængigt af infrastruktur

- Fremskrivningen
- Det thailandske scenario
- **Det ny-afhængige samfund**
- **Det selv bærende samfund**
- *Dubai-scenariet*

Erhverv. Udgangspunkt

- Naturværdier
- Menneskeværdier
- Råvareproduktion
- Forarbejdning
- Oplevelsesturisme
- Klimaturisme
- Storytelling
- Iværksætterkultur

Erhverv. Fiskeri

- Droner
- En frokost på Hotel Godthåb
- Historien om ishavsfisk – det er også storytelling
- Netto Malmö
- Royal Greenland
- Luksusprodukt skal forklares. Historien om den grønlandske fisk
- Ditto rejer

Erhverv. Minedrift

- Vand-scenariet. Det globale kildevandsmarked
- Olie-scenariet
- Kunne være et andet råstofsценarie
- Oliearbejdere skal til/fra Grønland
- Flyforbindelsen Stavanger - Huston
- Flyforbindelse til europæisk og amerikansk hub
- Skibstrafik

Erhverv. Produktion

- Arbejdskultur
- Iværksætterkultur
- Små tals lov
- Kunst håndværk
- Vand
- Burgerbaren i Maribo
- Bornholm: Is, chokolade, lakrids, øl, årsmøde: rigsfællesskabet, arktisk møde, nordisk møde

Erhverv. Transport

- Nordvestpassagen
- Skibsbesætninger kan skifte i Nuuk
  - synergi mellem skib og fly
- Råvaretransport med skib
- Kritisk masse
- Regularitet

Erhverv. Turisme (1)

- *"You are the sunshine of my life"*
- Badeturister ved den jyske vestkyst
  - tyskere? -spaniere? Etc.?
- Der er næppe mange thaier, der har hørt om Grønland
- Men Island
- Da jeg besøgte Island i 1972
  - Forskel på Island 1972 og Grønland 2029

Erhverv. Turisme (2)

- Netop nu boomer thai-turismen i Island
- Den danske ambassade i Bangkok udstæder flere visa til Island end til Danmark
- Thailerne gider ikke at rejse via Danmark
- Hovedformålet er at se nordlys
- Hvordan har Grønlands turistindustri forholdt sig til dette indtil nu?

Erhverv. Turisme (3)

- Netop nu boomer thai-turismen i Japan
- Baggrunden er at Japan har ophævet visum-tvungen for Thaier
- Det Japan thaierne vil se er ikke det historiske
- Det er ikke Kyoto, den gamle kejserlige hovedstad, Futji eller Tokyo
- Det thaierne rejser for er for at se sne!
- og opleve kulde !
- Efter ophævelsen af visumtvungen er der etableret adskillige nye flyruter, herunder lowcost til **Hokaido!**

Erhverv. Turisme (4)

- *"You are the sunshine of my life"*
- *Der er næppe mange thaier, der har hørt om Grønland*
- *Der er næppe mange verdensborgere der ønsker at rejse til Grønland*
- *Store tal i små tals lov*
- *Grønland skal synliggøres globalt*

Erhverv. Oplevelsesturisme

- Turisme handler om at sælge noget ingen endnu har set
- Grønland kan pr. def ikke se Grønlands potentialer
- Det ukendte gode produkt sælger ikke sig selv
- Hvad er det unikke set fra Berlin, Paris, Boston, Bangkok, Delhi?

Erhverv. Oplevelsesturisme

- Oplevelsesturisme handler om storytelling, jf. Island
- Grønland er en historie, ja flere historier
- Nordboerne, verdensarv
- Storbyturisme – det nye Reykjavik
- Nuuk City of northerne Light
- Hub for bygdeturisme

Erhverv. Turisme

- Hundeslædekørsel
- Gourmetmad. Nordic-Nordic Food. Specielle smagsoplevelser
- Lystfiskeri – jf. norske lakseelver, Jagt
- Nordlys, Midnatssol
- Indlandsis
- Hvaler
- Vandreture

Erhverv. Storbyturisme

- Grønland kan pr. def. ikke se Grønlands potentialer
- Vestkystturisme i Jylland
- You are the sunshine of my life
- De eneste der ønsker at se Grønland er danskere
- Det nye Reykjavik
- Capital of Northern Light

Erhverv. Natur og bygdeturisme

- Grønland kan pr. def. ikke se Grønlands potentialer
- Vestkystturisme i Jylland
- You are the sunshine of my life
- At se sne. Hokaido
- Nordlyset er på Island!
- Man står på ski i Norge ikke Sverige
- Hvad har Sydgrønland fået ud af lufthavnen i Narsasuaq?

Erhverv. Klimaturisme

- Indlandsisen smelter
- Se det Al Gore så
- Selvmodsigende, men det er helt normalt
- Californien

Konklusion

- Vi kender ikke fremtiden
- Men vi er med til at skabe den
- Det forudsætter vi kender mulighederne – og er store
  - og handler derefter
- Det forudsætter vi erkender risiciene – og de er store
  - og handler derefter